

Jaarverslag Leerplicht 2011-2012

November 2012

CWS/Jeugd en Onderwijs
Team Leerplicht

Inhoudsopgave

Voorwoord

1.	Leerplicht in 's-Hertogenbosch	4
1.1	Hoe ging het in 's-Hertogenbosch in 2011-2012?	4
1.2	De leerplicht-/RMC-ambtenaar	5
1.3	Aantal leerlingen	6
2.1	Wat is relatief verzuim?	7
2.2	Cijfers relatief verzuim	7
2.3	Wat valt op?	8
2.4	Effect proces-verbaal en bureau Halt	9
3	Absoluut verzuim	10
3.1	Wat is absoluut verzuim?.....	10
3.2	Cijfers absoluut verzuim	10
3.3	Wat valt op?	11
3.4	Thuiszitters.....	11
4	Vrijstelling van de leerplicht	12
4.1	Wat is vrijstelling?	12
4.2	Cijfers vrijstellingen	12
4.3	Wat valt op?	13
5	Voortijdig schoolverlaten: de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie	14
5.1	Wat is VSV/RMC.....	14
5.2	Traject op Maat (T.O.M.)	15
5.3	Overige ontwikkelingen in het RMC.....	16
6	Samenwerking	17
6.1	Primair onderwijs	17
6.2	Voortgezet onderwijs	17
6.3	MBO.....	18
6.4	Veiligheidshuis / Casusoverleg Risico Jongeren (CRJ) / Justitieel Casusoverleg (JCO)	18
6.5	Regionalisering leerplicht.....	19
7	Doelen en aandachtspunten voor 2012-2013	20

Voorwoord

In het jaarverslag Leerplicht over het schooljaar 2011-2012 wordt een overzicht gegeven van de verzuimcijfers van leerplichtige kinderen en jongeren in 's-Hertogenbosch. Ook maakt het verslag duidelijk, dat 's-Hertogenbosch de afgelopen jaren een aantal belangrijke stappen heeft gezet in de aanpak van verzuim en het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten.

En met resultaat. Het afgelopen schooljaar hebben scholen meer verzuim gemeld en nam het aantal bemiddelingen toe. Dat komt, omdat leerplicht meer preventief te werk is gegaan. We zijn er dus eerder bij en kunnen daardoor eerder ingrijpen. We zetten niet alleen in op controle en handhaving, maar ook op hulpverlening, motivatie en talentontwikkeling.

Een andere belangrijke ontwikkeling is de verbeterde verzuimaanpak op het MBO. Het aantal verzuimmeldingen vanuit het MBO is beduidend hoger dan in het schooljaar daarvoor. Dit komt niet doordat deze groep jongeren meer is gaan verzuimen, maar doordat de samenwerking met MBO sterk is verbeterd. Daarnaast is afgesproken, dat verzuim van jongeren boven de 18 jaar sneller wordt gemeld. Onder de huidige economische omstandigheden is het voor jongeren van groot belang dat ze onderwijs volgen en een startkwalificatie behalen. Op deze manier vergroten ze hun kansen op de arbeidsmarkt.

Ruud Schouten
Wethouder Talentontwikkeling

1. Leerplicht in 's-Hertogenbosch

1.1 Hoe ging het in 's-Hertogenbosch in 2011-2012?

Schooljaar 2011-2012 was een goed jaar voor leerplicht. Zo hebben we een verdere daling gezien van het aantal absoluut verzuimers, jongeren die niet op een school staan ingeschreven. Dit aantal is nog nooit zo laag geweest. Ook is het aantal verleende vrijstellingen gedaald. Dit komt, omdat we scholen steeds meer verantwoordelijkheid laten nemen om lastige situaties intern op te lossen. Verder zijn we meer op preventie in gaan zetten. Dat doen we bijvoorbeeld door scholen actief te bezoeken, spreekuren op scholen te houden en voorlichtingen te geven. We proberen verzuim te voorkomen of in een vroege fase aan te pakken. Dat doen we in eerste instantie door het inzetten van hulpverlening en/of waarschuwend gesprekken. Heeft dit niet het gewenste effect? Dan kunnen we in een vroegtijdigere fase doorpakken in gevallen waar dat nodig is. Mede hierdoor is het aantal verwijzingen naar Bureau Halt en het aantal opgemaakte processen verbaal behoorlijk gestegen ten opzichte van schooljaar 2010-2011. Het aantal meldingen van relatief verzuim is ruim gestegen. Dit hangt samen met onze preventieve aanpak en heeft twee hoofdoorzaken. In de eerste plaats is het aantal aanmeldingen voor het preventieve spreekuur enorm gestegen. In de tweede plaats heeft het MBO meer meldingen gedaan van jongeren van achttien jaar en ouder.

In 2010-2011 heeft Leerplicht zich een aantal doelen gesteld voor het schooljaar 2011-2012. In deze paragraaf leest u hoe de belangrijkste doelen zijn gerealiseerd en waar leerplicht extra op in heeft gezet:

- a. **Spreekuren op alle scholen:** Afgelopen schooljaar zijn op alle scholen voor voortgezet onderwijs, volwassenenonderwijs en onderdelen van het middelbaar beroepsonderwijs spreekuren gehouden. Dat deze steeds beter beginnen te lopen, blijkt uit de cijfers. We hebben 328 Bossche leerlingen op spreekuur gehad. In schooljaar 2010-2011 waren dat er 132. Daarnaast spreken we ook leerlingen die woonachtig zijn in andere gemeenten. De cijfers in dit verslag betreffen alleen Bossche leerlingen.
- b. **Basisscholen weer actief bezocht:** Wegens tijdgebrek en prioritering hebben we in schooljaar 2010-2011 de basisscholen niet actief bezocht. In schooljaar 2011-2012 hebben dit bewust weer opgepakt. Om korte lijnen te houden met scholen en preventief te kunnen werken, is het belangrijk met alle basisscholen persoonlijk contact te hebben en de afspraken en werkwijze te bespreken met elkaar. Ook hebben we op scholen waar dat nodig was, controles op het schoolplein gehouden om ouders aan te spreken van leerlingen die te laat naar school werden gebracht.
- c. **Inzet nieuwe media:** Om jongeren zo goed mogelijk te bereiken, hebben we gekeken naar mogelijkheden om nieuwe media in te zetten. Halverwege het schooljaar hebben we een Facebook account op naam van het RMC geopend. Jongeren worden zo via Facebook geïnformeerd over open dagen, aangeboden leerbanen, ontwikkelingen en andere zaken die met onderwijs en leerbanen te maken hebben. Ook kunnen jongeren hier berichten op plaatsen of vragen stellen aan de leerplicht-/RMC ambtenaar. Na een half jaar kunnen we zeggen, dat we veel jongeren bereiken en we hier zeker mee doorgaan.
- d. **Interventieteam:** Leerplicht heeft actief deelgenomen aan het interventieteam. Dit team, bestaande uit partijen als Arbeidsmarkt en Sociale Zaken, belastingdienst, burgerzaken en politie, probeert op het spoor te komen van overtredingen door gebruik te maken van elkaars expertise en kennis. Leerplicht had zeker meerwaarde voor dit team. Voor leerplicht betekent het echter een grote tijdsinvestering waarbij

het voor leerplicht in verhouding te weinig oplevert. Daarom is besloten om met ingang van schooljaar 2012-2013 op afroep deel te nemen aan het casusoverleg en aan grootschalige acties op straat. Leerplicht zal wel regelmatig informatie aanleveren.

- e. **Jongerenloket:** Eén leerplicht-/RMC ambtenaar heeft in de eerste helft van schooljaar 2011-2012 twee dagen per week zitting genomen bij het Jongerenloket. Hij heeft zich vooral ingezet om (potentieel) voortijdig schoolverlaters terug op school te krijgen en ze alsnog een startkwalificatie te laten behalen. Deze pilot is afgelopen. Leerplicht zal dit schooljaar niet op deze manier deelnemen in het jongerenloket. Wel is geconcludeerd, dat intensieve samenwerking tussen het jongerenloket en het RMC/T.O.M.-project noodzakelijk is. In schooljaar 2012-2013 zal er vanuit beleid een voorstel worden gemaakt hoe dit vorm zal krijgen.
- f. **Outreachinge benadering voor jongeren van 18+:** In combinaties van leerplicht/RMC/jongerenloket en T.O.M. zijn huisbezoeken afgelegd bij jongeren van 18 jaar en ouder zonder startkwalificatie en zonder werk. Insteek van het gesprek was om hulp te bieden bij het terug begeleiden richting school en/of werk. Het bleek succesvol en we gaan hier dit schooljaar mee door.
- g. **Aanpak verzuim 18+:** Met ingang van schooljaar 2011-2012 is leerplicht verzuim van jongeren van 18 jaar en ouder actiever gaan oppakken. Met het Koning Willem 1 College is in een protocol vastgelegd, dat ze verzuim van jongeren vanaf 18 jaar op basis van dezelfde criteria moeten melden bij leerplicht als leerplichtigen onder de 18 jaar. Dat heeft ervoor gezorgd dat 204 jongeren in de leeftijd van 18 tot en met 22 jaar bij ons gemeld zijn wegens verzuim. In 2010-2011 was dat aantal 80. We verwachten een verdere stijging.

1.2 De leerplicht-/RMC-ambtenaar

Nederland kent de Leerplichtwet. Hierin staat dat kinderen van vijf tot achttien jaar verplicht zijn om naar school te gaan. Een kind is leerplichtig vanaf de eerste dag van de maand nadat een kind vijf jaar wordt tot het einde van het schooljaar waarin het zestien jaar is geworden. Direct na de leerplicht begint de kwalificatieplicht. De kwalificatieplicht houdt in dat jongeren onderwijs moeten volgen tot de achttiende verjaardag of eerder, tot ze een startkwalificatie (minimaal diploma van HAVO, VWO of MBO-2 niveau) hebben behaald.

Het is de taak van een gemeente om te controleren of de Leerplichtwet binnen de gemeente wordt nageleefd. Hiervoor stelt de gemeente leerplichtambtenaren aan. De primaire taken zoals genoemd in de Leerplichtwet zijn de volgende:

- controleren of alle leerplichtigen ingeschreven staan op een school (controle van het absoluut verzuim);
- onderzoeken van een melding door school van ongeoorloofd schoolverzuim (relatief verzuim);
- afhandelen van verzoeken om vrijstelling;
- afhandelen van verzoeken om vervangende leerplicht;
- beoordelen van verzoeken om verlof voor meer dan tien schooldagen;
- behandelen van beroepen op vrijstelling van rechtswege;
- opmaken van een proces-verbaal tegen leerling en/of ouders en/of directeur van de school;
- doen van zorgmeldingen;
- jaarlijks verslag aan de gemeenteraad en aan het ministerie van OC&W;
- controle op in- en uitschrijvingen van jongeren;
- controleren van de verzuimregistratie van scholen;
- gerichte voorlichting en bemiddeling.

In de praktijk betekent dit dat de leerplichtambtenaar:

- controleert of jongeren, ouders en scholen voldoen aan de eisen van de wet en hierop handhaaft;
- ouders en jongeren informatie verstrekt, adviseert en begeleidt;
- een bemiddelende rol heeft tussen scholen en gezinnen;
- meewerkt aan (her)plaatsing van dreigende schooluitvallers;
- zonodig intervenueert in gezinssituaties;
- nauw samenwerkt met jeugdhulpverleningsinstanties;
- in voorkomende gevallen doorverwijst;
- informatie verstrekt aan de directies van scholen en betrokken instellingen en advies geeft;
- zorgt voor een sluitende registratie (in- en uitschrijvingen, schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten zonder startkwalificatie).

Naast de primaire taken nemen de leerplichtambtenaren in 's-Hertogenbosch deel aan onder andere het JCO straf (Justitieel Casusoverleg), het periodieke overleg met de overige regiogemeenten, het Samenwerkingsverband de Meierij en de zorgteams op scholen voor voortgezet onderwijs en op sommige scholen voor primair onderwijs. Hierover staat meer in hoofdstuk 6.

Naast handhaving van de leerplichtwet, bestaat er de Regionale Meld- en coördinatiefunctie (RMC) voor scholen en gemeenten. Volgens de RMC wet is de gemeente verplicht om voortijdig schoolverlaters (VSV'ers) in beeld te krijgen en te houden en alles in het werk te stellen om hen alsnog een startkwalificatie te laten behalen. Een voortijdig schoolverlater is volgens de definitie een jongere in de leeftijd van twaalf tot 23 jaar die niet in het bezit is van een startkwalificatie en die niet bij een school is ingeschreven, of die wel bij een school is ingeschreven maar de lessen gedurende een aaneengesloten periode van ten minste een maand niet meer volgt. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanpak van voortijdig schoolverlaters en RMC.

1.3 Aantal leerlingen

Op 1 januari 2012 telde de gemeente 's-Hertogenbosch 20.096 leerplichtige jongeren in de leeftijd van vijf tot en met zeventien jaar en 8.139 jongeren in de leeftijd van achttien tot 23 jaar.

2. Relatief verzuim

2.1 Wat is relatief verzuim?

Van relatief schoolverzuim is sprake als een ingeschreven leerling zonder geldige redenen les- of praktijktijd verzuimt. Scholen zijn verplicht dit verzuim te melden (via het Verzuimloket) bij de leerplichtambtenaar van de woongemeente van de leerling. Relatief schoolverzuim valt uiteen in:

- signaalverzuim
- luxeverzuim

Signaalverzuim

Signaalverzuim is de ongeoorloofde afwezigheid die zich uit in spijbelgedrag en/of regelmatig te laat komen. Sinds vorig schooljaar geldt, dat alle scholen voor voortgezet onderwijs verzuim digitaal moeten melden bij het landelijke Verzuimloket van DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs). Dit is verplicht bij verzuim vanaf zestien uur in een periode van vier weken. Daarnaast heeft leerplicht 's-Hertogenbosch afspraken gemaakt met scholen over melding van bijvoorbeeld te laat komen en lichtere mate van verzuim. DUO stuurt de melding vervolgens door naar de leerplichtambtenaar van de betreffende gemeente.

Het gaat vaak om leerlingen met achterliggende problematiek, zoals:

- Schoolinhoudelijke problemen (onjuiste schoolkeuze, niet passende opleidingsrichting etc.);
- psychosociale problemen (faalangst, geringe weerbaarheid, sociale vaardigheden en psychische problemen zoals depressie);
- drugs-, alcohol-, computer- en overige verslavingen;
- onstabiele gezinssituatie (scheiding ouders, mishandeling, verwaarlozing);
- het ontbreken van motivatie /geen zin meer hebben in school (door verschillende oorzaken);

Luxeverzuim

Luxeverzuim houdt in dat een leerplichtige leerling zonder toestemming van de schooldirectie of de leerplichtambtenaar buiten de schoolvakantie afwezig is, vaak vanwege vakantie. De ouders worden meestal verantwoordelijk gesteld voor dit verzuim.

2.2 Cijfers relatief verzuim

Er zijn 1162 meldingen van verzuim bij leerplicht ontvangen. Dit betreft 984 leerlingen die hebben verzuimd. Van 135 jongeren hebben we dit schooljaar meerdere meldingen ontvangen. In schooljaar 2010-2011 hebben we 821 meldingen ontvangen van in totaal 723 leerlingen.

Leeftijd	Aantal jongeren met relatief verzuim	
	2010-2011	2011-2012
4 tot en met 12 jaar	128	140
13 tot en met 17 jaar	526	640
18 tot en met 22 jaar	80	204
Totaal	734	984

Tabel 1 Aantal jongeren met relatief verzuim per leeftijdscategorie

Jongeren van zeventien jaar verzuimen het meest. Er zijn 931 jongeren bij leerplicht gemeld vanwege signaalverzuim, dus spijbelgedrag of regelmatig te laat komen. 53 jongeren zijn gemeld vanwege luxe verzuim. 328 jongeren hebben we gesproken tijdens een spreekuur op school.

INTERVENTIE EN RESULTAAT	2011-2012
Waarschuwingsgesprek spreekuur	328
Waarschuwingsgesprek stadskantoor	282
Huisbezoek	16
Doorgestuurd naar bureau HALT	35
Proces- verbaal opgemaakt	76
Verwezen naar hulpverlening	35
Vrijstelling verleend	4
Informatie/advies gegeven	130
Doorverwezen naar schoolarts	12
Geoorloofd verzuim	49
Schorsing/verwijdering	1
Naar T.O.M. (Traject op Maat)	7
Einde schooljaar nog in behandeling	25
Verhuizing/emigratie	12
Naar project/traject	7
Bij een andere melding gevoegd	62
Overig	81
Eindtotaal	1162

Tabel 2 Interventies en resultaten na meldingen van relatief verzuim

In bijlage 1 staat een uitleg van de verschillende soorten van interventies en resultaten.

Luxeverzuim

Preventieve acties in de afgelopen schooljaren hebben geleid tot een daling van het aantal meldingen. Van de in totaal 1162 verzuimmeldingen zijn dit schooljaar 53 luxe verzuimmeldingen ontvangen (ten opzichte van 58 meldingen in schooljaar 2010-2011).

2.3 Wat valt op?

Het aantal meldingen relatief verzuim is gestegen van 821 naar 1162. Dit verschil komt in de eerste plaats door een grote stijging van het aantal jongeren dat we op spreekuren hebben gesproken. Hier zien we een stijging van 132 naar 328 leerlingen. Dit spreekuur is bedoeld om bij licht verzuim de jongere preventief aan te spreken om erger verzuim te voorkomen. Het is een kort gesprek met alleen de jongere op school (een waarschuwingsgesprek bij veelvuldig verzuim vindt plaats met ouders erbij op het Stadskantoor). Veel van de jongeren die we spreken op het spreekuur zien we niet meer terug, het lijkt dus wel degelijk effect te hebben. In de tweede plaats komt deze stijging door het grotere aantal meldingen in de leeftijd van 18 tot en met 22 jaar. Dit aantal is gestegen van 80 naar 204. Verder zien we een ruime verdubbeling van het aantal jongeren dat is doorverwezen naar bureau Halt (van 16 naar 35) en van het aantal opgemaakte processen verbaal wegens relatief verzuim (van 51 naar 76).

2.4 Effect proces-verbaal en bureau Halt

Van de 51 processen verbaal die zijn opgemaakt in 2010-2011, hebben de jongeren in 29 gevallen niet meer verzuimd afgelopen schooljaar. 16 leerlingen deden dat wel, 3 leerlingen gingen helemaal niet meer naar school en 3 zijn 18 geworden en hebben nu een RMC-dossier.

3 Absoluut verzuim

3.1 Wat is absoluut verzuim?

Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jongere, zonder startkwalificatie, niet staat ingeschreven op een school of onderwijsinstelling en dus geen onderwijs volgt. De aanmelding en de inschrijving van een leerling op een school is de verantwoordelijkheid van de ouders/verzorgers. De gemeente moet controleren op absoluut verzuim. Als uit onderzoek door de leerplichtambtenaar blijkt dat ouders hun kind niet hebben aangemeld en ingeschreven, overtreden zij artikel 3 en 4b van de Leerplichtwet. De leerplichtambtenaar kan dan een proces-verbaal tegen de ouders opmaken.

Leerplicht is zeer actief in het signaleren van absoluut verzuim, dat wil zeggen in het opsporen van leerplichtige jongeren die niet op een school staan ingeschreven. Zodra er een jongere in het systeem verschijnt zonder bijbehorende school, wordt hij geregistreerd als een "mogelijk absoluut verzuimer".

3.2 Cijfers absoluut verzuim

Er zijn afgelopen schooljaar in totaal 129 meldingen van "mogelijk absoluut verzuim" geregistreerd in het systeem. Na onderzoek, informatie en contacten met scholen en ouders, konden meldingen worden afgedaan die geen absoluut verzuim bleken te zijn. Uiteindelijk blijken dit schooljaar twaalf jongeren (nog) niet te zijn ingeschreven op een school. Wij hebben dus slechts twaalf absoluut verzuimers.

	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Totaal "mogelijke absoluut verzuimers"	235	188	129
Waarvan bleken ingeschreven op een school	117	73	60
Vrijstelling verleend	46	48	28
Verhuizing/emigratie	19	20	15
Onder behandeling bij hulpverlening	5	3	1
Naar projecten/trajecten	7	6	6
Naar RMC	14	12	6
Plafond-leerlingen gebleken		9	1
Daadwerkelijk aantal absoluut verzuimers	27	17	12

Tabel 3 Afhandeling absoluut verzuim

Bij zeven van de twaalf daadwerkelijke absoluut verzuimers is een proces-verbaal opgemaakt tegen de ouders, die verantwoordelijk zijn voor inschrijving van hun kind op een school. De overige vijf verzuimers waren aan het einde van het schooljaar nog in behandeling bij een leerplichtambtenaar. Plafond-leerlingen zoals genoemd in de tabel zijn leerlingen die niet de capaciteiten hebben om een startkwalificatie te behalen. Voor hen wordt een alternatief traject uitgezet (richting duurzame uitstroom naar de arbeidsmarkt).

3.3 Wat valt op?

Het aantal absoluut verzuimers is dit schooljaar gedaald van zeventien naar twaalf. Het steeds lager wordende aantal absoluut verzuimers valt te verklaren door de actieve controle en aanpak van de groep die de overstap maakte van voortgezet onderwijs naar het middelbaar beroepsonderwijs. Ook de wekelijkse digitale afstemming met DUO heeft hier een bijdrage aan geleverd.

3.4 Thuiszitters

Deze groep valt officieel niet onder de groep absoluut verzuim, omdat ze wel staan ingeschreven op een school. Soms komt het voor dat uitvallers niet direct herplaatst kunnen worden, waardoor sommige jongeren tijdelijk thuis komen te zitten. Belangrijke partners van leerplicht voor deze doelgroep zijn het Samenwerkingsverband De Meerij (samenwerkingsverband van de scholen voor voortgezet onderwijs in de regio) en hun Advies- en Consultatieteam (ACT). Met deze partners is dit schooljaar dan ook structureel overleg geweest. De jongeren zijn goed in beeld en getracht wordt ze zo spoedig mogelijk te (her)plaatsen. In schooljaar 2011-2012 zijn in totaal 47 jongeren geregistreerd als thuiszitter (46 in schooljaar 2010-2011). Aan het einde van het schooljaar waren er dat nog negen. Deze waren thuis in afwachting op plaatsing bij een school of in behandeling bij hulpverlening. Zes jongeren hebben vrijstelling gekregen en tegen twee is proces-verbaal opgemaakt.

4 Vrijstelling van de leerplicht

4.1 Wat is vrijstelling?

De Leerplichtwet verplicht degene die het gezag en de feitelijke verzorging heeft over een jongere, deze jongere in te schrijven bij een school en ervoor te zorgen dat deze jongere de school ook geregeld bezoekt. Als er reden is om de jongere niet in te schrijven, moet de ouder of verzorger bij de gemeente een gemotiveerd verzoek om vrijstelling van de leerplicht doen. De leerplichtambtenaar beslist over het verlenen van vrijstelling. Er vindt altijd eerst een gesprek plaats met de leerling en zijn ouder(s). De gemeente 's-Hertogenbosch bekijkt elke aanvraag kritisch en gaat steeds uit van wat het beste is voor de jongere.

Wanneer vrijstelling?

De gronden voor vrijstelling zijn vastgelegd in de artikelen 5 en 15 van de Leerplichtwet. We onderscheiden de volgende vrijstellingen:

- Artikel 5 sub a: vrijstelling op grond van lichamelijke en psychische problemen;
- Artikel 5 sub b: vrijstelling vanwege overwegende bedenkingen tegen de richting van het onderwijs op alle scholen of instellingen binnen redelijke afstand;
- Artikel 5 sub c: Vrijstelling voor jongeren die als leerling ingeschreven staan bij een onderwijsinstelling buiten Nederland en hier ook daadwerkelijk onderwijs volgen;
- Artikel 15: Vrijstelling voor jongeren die door bijzondere omstandigheden geen reguliere scholen bezoeken maar op een andere wijze dagelijks onderwijs genieten.

4.2 Cijfers vrijstellingen

In totaal hebben we in schooljaar 2011-2012 112 verzoeken voor vrijstelling ontvangen. 90 zijn verleend, 21 zijn afgewezen en één is nog in behandeling. Verreweg de meeste vrijstellingen zijn verleend aan jongeren van zeventien jaar, gevolgd door jongeren van zestien en vijftien jaar oud.

	Verleend		Afgewezen/geannuleerd	
	2010-2011	2011-2012	2010-2011	2011-2012
Art.5 sub a	37	28	4	3
Art.5 sub b	2	3	0	0
Art.5 sub c	49	25	15	11
Art.15	53	34	19	7
Totaal	141	90	38	21

Tabel 4 Afhandeling per type vrijstelling

4.3 Wat valt op?

We hebben dit schooljaar minder vrijstellingsverzoeken ontvangen dan in schooljaar 2010-2011. In totaal zijn er afgelopen schooljaar 51 vrijstellingen minder verleend. Dit komt onder andere, omdat we de verantwoordelijkheid voor een jongere die vastloopt op school, meer bij de school leggen. We vragen aan scholen om intern een oplossing te zoeken, bijvoorbeeld door middel van een aangepast lesprogramma, zodat een jongere toch op school kan blijven. Negen leerlingen zijn vrijgesteld van schoolbezoek op basis van artikel 11 sub g wegens gewichtige omstandigheden. Hierbij bleven ze wel ingeschreven staan op school. Bovendien moesten de jongeren aan strenge eisen voldoen om voor deze vrijstelling in aanmerking te komen. Deze laatste vorm valt officieel niet onder de vrijstellingen, vandaar dat deze negen leerlingen niet zijn opgenomen in tabel vier.

5 Voortijdig schoolverlaten: de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie

5.1 Wat is VSV/RMC

Een voortijdig schoolverlater (VSV'er) is een jongere in de leeftijd van 12 tot 23 jaar die niet in het bezit is van een startkwalificatie en die niet bij een school is ingeschreven, óf die wel bij een school is ingeschreven maar de lessen gedurende een aaneengesloten periode van ten minste een maand niet meer volgt. Een startkwalificatie is een diploma HAVO, VWO of MBO niveau 2.

Sinds 1994 bestaat de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) voor scholen en gemeenten. In januari 2002 is deze functie officieel RMC wet geworden. Deze wet verplicht scholen en gemeenten om voortijdige schoolverlaters in beeld te krijgen en te houden en alles in het werk te stellen om hen toch een startkwalificatie te laten behalen. Registratie is hierbij van groot belang. Door jongeren op tijd en volgens de regels in- en uit te schrijven en verzuim snel te melden, wordt direct duidelijk welke jongeren dreigen uit te vallen. Als het nodig is, kunnen Leerplicht, RMC en hun partners ingrijpen om schoolverzuim en uiteindelijk schooluitval te voorkomen. Wet- en regelgeving biedt hierbij een 'stok achter de deur'. De Leerplichtwet geeft aan dat in principe ieder kind onderwijs moet volgen. De RMC wet biedt handvatten om ervoor te zorgen dat jongeren ook hun startkwalificatie halen.

In het convenant voortijdig schoolverlaten (2008-2012) tussen het ministerie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, gemeenten en scholen, is afgesproken dat het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters in vier jaar tijd (2008-2012) met 40% moet dalen. In schooljaar 2005-2006 heeft de nulmeting plaats gevonden. Toen waren er 499 nieuwe VSV'ers in 's-Hertogenbosch. De registratie van het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters gaat via DUO. In verband met correcties op dit aantal, zijn de gegevens over schooljaar 2011-2012 pas in het najaar van 2013 bekend. Het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters in 2010-2011 bedroeg 369.

In maart 2012 zijn er nieuwe regionale convenanten voortijdig schoolverlaten 2012-2015 getekend door het ministerie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, het onderwijs (alle scholen voor voorgezet- en middelbaar beroepsonderwijs) en de gemeenten. Doel van dit convenant is landelijk het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters terugbrengen naar maximaal 25.000 per jaar. In het schooljaar 2010-2011 was het landelijk aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters 39.115. Het onderwijs en de gemeenten in onze regio hebben onder het convenant een subsidieaanvraag gedaan om het landelijk doel te behalen. Dit is onder andere gericht op loopbaanoriëntatie, de overgang voortgezet onderwijs naar middelbaar beroepsonderwijs, de plusvoorzieningen voor overbelaste jongeren, de aanpak verzuim 18 plus leerlingen en outreachend RMC.

Aanpak verzuim 18 plus leerlingen

De Leerplichtwet stopt bij 18 jaar en gaat over in de wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie. Binnen deze wetten zijn andere criteria om verzuim van jongeren aan te pakken. Voor jongeren betekent dit dat zij geen verplichting meer hebben om naar school te gaan vanaf 18 jaar én dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor hun schoolgang. Wanneer jongeren 18 jaar zijn, zijn er geen sancties meer om jongeren binnen het onderwijs te houden. Hierdoor is de grootste groep nieuwe voortijdig schoolverlaters 18 jaar. Schoolverzuim is vaak één van de voorbodes van schoolverlaters. Om jongeren die ouder zijn dan 18 jaar binnen het onderwijs te houden tot zij een startkwalificatie hebben,

is de aanpak verzuim 18 plus jongeren dit schooljaar ingezet. Deze aanpak houdt in dat het verzuim voor jongeren van 18 jaar en ouder hetzelfde wordt opgepakt als bij jongeren jonger dan 18 jaar. Met het verschil dat we met jongeren van 18 jaar en ouder een meer motiverend en coachend gesprek hebben én dat zij geen sancties opgelegd kunnen krijgen. Door deze aanpak is het aantal verzuimmeldingen van jongeren van 18 jaar en ouder toegenomen. Vanuit het nieuwe convenant voortijdig schoolverlaten 2012-2015 wordt de aanpak de komende jaren gecontinueerd.

Outreaching werken

Het afgelopen schooljaar is er een pilot outreachend RMC uitgevoerd. Voortijdig schoolverlaters zonder werk of uitkering zijn actief benaderd door onaangekondigd op huisbezoek te gaan. Het resultaat van deze pilot was dusdanig positief dat is besloten de aanpak voort te zetten. Heel concreet heeft het nog niet geleid tot een enorme daling van voortijdig schoolverlaters maar het is een signaal in de stad dat wij bezig blijven om jongeren naar een zelfstandig bestaan te helpen. Om het aantal voortijdig schoolverlaters verder terug te dringen, ligt de focus nu meer op de preventieve kant. Dit gebeurt door jongeren te benaderen die school voortijdig hebben verlaten in het lopende schooljaar. Officieel zijn deze jongeren nog geen voortijdig schoolverlaters.

5.2 Traject op Maat (T.O.M.)

Eind 2007 is het project Traject op Maat gestart, aangeduid met de afkorting T.O.M. Het traject is bedoeld voor jongeren tussen de 18 en 27 jaar zonder startkwalificatie, zonder werk of uitkering. Het doel van T.O.M. is deze jongeren te helpen bij het vinden en volgen van een opleiding of een baan. De jongeren krijgen een coach die het maattraject begeleidt. De kern van het T.O.M.-project is er voor te zorgen dat jongeren een startkwalificatie halen en/of gaan werken. Een deel van de jongeren volgt enkele dagen per week een programma in het T.O.M.-project. Dit houdt in: heroriënteren op studie- en beroepkeuze en training in werknemersvaardigheden (dagritme krijgen, op tijd komen, afspraken nakomen, sociale vaardigheden, communicatieve vaardigheden, assertiviteit of omgaan met agressie). Anderen gaan naar school of werken en komen voor sommige activiteiten en coachingsgesprekken naar het T.O.M.-project. De contacten tussen de jongere en de coach zijn vaak persoonlijk en intensief, soms op geplande momenten maar veel vaker via sms, email of telefoon. Er worden ook gezamenlijke activiteiten gedaan: het opknappen van een speeltuin, op kamp gaan en excursies.

Leerplichtambtenaren/RMC en het T.O.M.-project

De leerplichtambtenaar/RMC bespreekt de mogelijkheden van het T.O.M.-project met betreffende jongeren, motiveert hen en meldt aan. In het kader van een goede samenwerking tussen leerplicht en het T.O.M. project en de mogelijkheid om het effect van de aanpak in de praktijk te ervaren, werden diverse leerplichtambtenaren/RMC ingezet als begeleiders bij de kampen die door het T.O.M.-project zijn georganiseerd.

Resultaten in cijfers:

In schooljaar 2010-2011 zijn 130 jongeren zonder startkwalificatie en zonder werk of uitkering begeleid in het project T.O.M. Hiervan zijn 15 jongeren afkomstig uit de regiogemeenten. In onderstaande tabel staat wat T.O.M. voor de jongeren op heeft geleverd.

Totaal aantal jongeren	130
naar school	31
werken	48
nog actief in traject	15
verwezen naar Wajong of WSW	15
alsnog uitgevallen	21

Tabel 5 Aantal bemiddelde TOM-jongeren met resultaat

5.3 Overige ontwikkelingen in het RMC

Om het aantal voortijdig schoolverlaters verder terug te dringen, heeft leerplicht/RMC in het afgelopen schooljaar de volgende taken uitgevoerd naast de reguliere taken:

- Voorlichting op alle afdelingen van het KW1C aan leerlingen over de werkzaamheden van leerplicht/RMC.
- Starten van een facebookpagina om met jongeren in contact te komen en blijven, jongeren te motiveren om weer naar school te gaan en te informeren over scholen en opleidingen.
- Ontwikkeling van een folder voor jongeren van 17,5 jaar met daarin de veranderingen in wet en regelgeving wanneer zij 18 jaar worden. Focus in deze folder is het behalen van een startkwalificatie om zo een betere uitgangspositie te hebben op de arbeidsmarkt.

6 Samenwerking

Behalve een handhavende functie heeft de leerplichtambtenaar ook een zorgfunctie, in de vorm van problemen signaleren en er mede voor zorgen dat de juiste vorm van hulpverlening wordt ingeschakeld. Voor een optimale aanpak van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten is samenwerking met ketenpartners noodzakelijk. Leerplichtambtenaren werken dagelijks intensief samen met partijen als politie, justitie, de Raad voor de Kinderbescherming, Bureau Jeugdzorg, Juvans Maatschappelijk Werk, de GGD, overige hulpverleningsinstanties en uiteraard de scholen. Het belang van samenwerking wordt erkend. Dit uit zich bijvoorbeeld in de Zorg Advies Teams op de scholen en de deelname aan de overleggen van het Casus Overleg Risicjongeren (CRJ) Zorg en het Justitieel Casus Overleg (JCO). Partners weten elkaar steeds sneller en gemakkelijker te vinden.

6.1 Primair onderwijs

Elke school voor primair onderwijs heeft een vaste leerplichtambtenaar als contactpersoon. We hebben alle basisscholen bezocht. We hebben met de directeuren gesproken over zaken als (melden van) verzuim, Zorgteams en de algemene samenwerking. Op scholen die problemen ervaren met te laat-komers, hebben we controles gehouden op het schoolplein en ouders aangesproken die hun kinderen te laat naar school brengen. Leerplicht werkt regelmatig samen met Passage, het expertisecentrum van het basisonderwijs.

6.2 Voortgezet onderwijs

Ook de scholen voor voortgezet onderwijs in 's-Hertogenbosch hebben een vaste leerplichtambtenaar als contactpersoon. De leerplichtambtenaar onderhoudt intensief contact met deze scholen, vooral over de volgende zaken:

- deelname in het Zorg Advies Team (ZAT) van de school;
- melden van verzuim van leerlingen en het tussentijds terugkoppelen van de stand van zaken;
- bespreken van procedures rondom meldingen en aanpak van verzuim;
- de samenwerking in het algemeen;
- controle van de verzuimregistratie en (tijdige) melding van verzuim bij Leerplicht;
- preventieve aanpak van verzuim door het houden van spreekuren op school.

Zorg Advies Teams

In het schooljaar 2011-2012 zijn er 383 Bossche leerlingen besproken in de Zorg Advies Teams (ZAT). In schooljaar 2010-2011 waren dit er 325 en in schooljaar 2009-2010 237. Veel van de leerlingen die in het ZAT worden besproken, zijn ook bij leerplicht gemeld wegens verzuim. Er worden echter ook leerlingen besproken die (nog) geen schoolverzuim hebben, maar problematieken van andere aard. Niet alle leerlingen met verzuim worden besproken in de ZAT's.

Overige partners in het voortgezet onderwijs

Ondanks inspanningen van scholen, hulpverlening en Leerplicht, kan het voorkomen, dat leerlingen uitvallen op school of niet langer binnen de school gehouden kunnen worden. Dit kan verschillende oorzaken hebben. Vaak is het niet gemakkelijk voor deze groep om weer terug te keren naar dezelfde school of om naar een andere school te gaan. Leerplicht en/of scholen verwijzen veel van deze jongeren naar de bovenschoolse voorziening. In schooljaar 2011-2012 zaten er 30 Bossche leerlingen op deze bovenschoolse voorziening.

6.3 MBO

De samenwerking met leerplicht/RMC op het Koning Willem 1 College is afgelopen schooljaar versterkt. Leerplicht heeft nog meer uren ingezet op het Suc6punt. De samenwerking is hierdoor verder geïntensiveerd. In het Suc6punt werken de leerplichtambtenaren samen met studieadviseurs en de verzuimmedewerkers. Leerplichtambtenaren hebben een fysieke werkplek in het Suc6punt. Dit is opgezet door de Bossche leerplichtambtenaren, maar ook leerplichtambtenaren uit de regio nemen hier aan deel. De hele week is er iemand van leerplicht aanwezig, waarvan 3 dagen door leerplicht 's-Hertogenbosch. Effecten van het Suc6punt:

- er is een verzuimprotocol opgesteld;
- door de preventieve werking (er wordt sneller een actie uitgezet) worden jongeren sneller binnen de school herplaatst en vallen dus minder vaak voortijdig uit;
- het is een vraagbaak voor leerlingen, studieadviseurs en directie;
- verbetering in de samenwerking en het besef bij alle partijen dat ook moeilijke leerlingen een plek in het onderwijs moeten behouden;
- het aanspreken van afdelingen waar veel verzuim is of het verzuim niet goed wordt geregistreerd/gemeld;
- voorlichting op de afdelingen aan leerlingen en docenten over de leerplichtwet en de wet op het RMC en uitleg over de werkzaamheden van een leerplicht/RMC-ambtenaar.

Sinds afgelopen schooljaar nemen we ook deel in het zorgteam van het MBO Helicon.

6.4 Veiligheidshuis / Casusoverleg Risico Jongeren (CRJ) / Justitieel Casusoverleg (JCO)

Het Casus Overleg Risicjongeren (CRJ) en het Justitieel Casusoverleg (JCO) zijn een initiatief van het Veiligheidshuis waar ook de leerplichtambtenaar aan deel neemt. Het JCO behandelt zaken van jongeren die een strafbaar feit hebben gepleegd maar die nog niet voor de strafrechter zijn verschenen. In het CRJ wordt jongeren besproken waar zorgen om zijn.

Het Openbaar Ministerie, Politie, Leerplicht, Bureau Jeugdzorg, Juvans en de Raad van Kinderbescherming proberen gezamenlijk tot een plan van aanpak te komen.

- JCO Straf

Het JCO Straf vindt wekelijks plaats onder voorzitterschap van de Raad voor de Kinderbescherming. Zaken die worden besproken zijn:

- Jeugdstrafzaken
- Voorgeleidingen
- Hardnekkig schoolverzuim
- Negatief afgesloten taakstraffen
- Jeugdprostitutie (daders)

Anders dan voorgaande jaren, is leerplicht sinds schooljaar 2009-2010 alleen nog maar aanwezig bij de zaken waarbij sprake is van hardnekkig schoolverzuim en/of bij wie een leerplichtambtenaar een proces verbaal heeft opgemaakt. Dit heeft te maken met een verscherping van de wet op de privacy.

- CRJ Zorg

Het CRJ Zorg vindt wekelijks plaats onder voorzitterschap van Bureau Jeugdzorg. Zaken die worden besproken zijn:

- alle zorgsignalen vanuit politie
- alle zorgsignalen vanuit leerplicht
- overige zorgsignalen die via een ander kanaal in het Veiligheidshuis worden gebracht.

Het Casus Overleg Risicjongeren (CRJ) Zorg is per februari 2012 opgehouden te bestaan. Er wordt vanuit gegaan, dat de jongeren die hierin besproken werden, op andere manieren naar boven komen en de passende hulp krijgen. Hierbij is een rol weggelegd voor politie (die bij zorgen om een kind een zorgmelding moet doen bij Bureau Jeugdzorg) en voor de zorgteams op scholen.

6.5 Regionalisering leerplicht

Tussen de gemeenten 's-Hertogenbosch, Heusden, Vught, Haaren, Boxtel, Schijndel en Sint-Michielsgestel vindt een regionaal overleg leerplicht plaats, R.O.L. genaamd. Uitgangspunt is dat jongeren in heel deze regio recht hebben op goede voorzieningen en dezelfde rechten en plichten hebben. Het moet daarbij niet uitmaken in welke gemeente ze wonen of op welke school ze zitten. Vanuit deze samenwerking worden voorstellen gedaan voor uniforme afspraken. Dit leidt tot gezamenlijk beleid. Iedere gemeente blijft zelf verantwoordelijk voor formatie en uitvoering.

Regionaal overleg RMC

De regio Brabant Noord-Oost beschikt over een RMC-coördinator. De gemeente 's-Hertogenbosch is centrumgemeente. Vier keer per jaar overleggen de gemeentes van de regio met elkaar om informatie uit te wisselen en beleid op elkaar af te stemmen.

7 Doelen en aandachtspunten voor 2012-2013

Verdere uitbreiding van spreekuren op het MBO

Naast de scholen voor voortgezet onderwijs, heeft leerplicht afgelopen schooljaar op een aantal opleidingen van het Koning Willem 1 College spreekuren gehouden. Vanwege de sterke preventieve werking hiervan, willen we dit in schooljaar 2012-2013 verder uitbreiden naar zoveel mogelijk afdelingen van deze school.

Schoolbezoeken PO en VO plus evaluatie

Net als afgelopen jaar willen we tijd inruimen om alle Bossche scholen te bezoeken voor een uitgebreid gesprek. Mede op basis hiervan zullen we de scholen evalueren. Hoe gaat de school om met verzuim? Hoe is het meldgedrag? Hoe loopt het contact met leerplicht? Deze evaluatie zullen we op papier aan de directie van de school sturen en opslaan voor onze eigen dossiervorming. We vragen de scholen aan de andere kant om een evaluatie te maken over de aanpak door en het contact met leerplicht. Hiermee willen we blijven werken aan kwaliteitsverbetering en goede, open contacten.

Meer controles op school

Uit de schoolbezoeken bleek onder andere, dat veel scholen last hebben van leerlingen die te laat op school komen. Op een aantal scholen hebben we dan ook met regelmaat controles bij de poort gehouden en leerlingen/ouders aangesproken als ze te laat op school kwamen. In schooljaar 2012-2013 willen we hier meer tijd in investeren om op zoveel mogelijk scholen controles te kunnen uitvoeren. Dit heeft ook een preventieve werking.

Meer huisbezoeken en lik-op-stuk aanpak

Uit ervaring is gebleken, dat een lik-op-stuk aanpak vaak het meest effectief is. Een voorbeeld is, dat een leerplichtambtenaar bij een melding van afwezigheid door school, zo snel mogelijk op huisbezoek gaat. Vaak hebben leerplichtambtenaren daar geen tijd voor. Door een steeds verdergaande automatisering, kunnen ondersteunende taken steeds sneller uitgevoerd worden. Dat betekent, dat er meer tijd vrij komt bij team ondersteuning. Deze tijd wordt steeds meer ingezet om met name administratieve werkzaamheden van de leerplichtambtenaren over te nemen. We hopen dan ook in schooljaar 2012-2013 meer tijd over te houden voor een snellere en meer naar buiten gerichte aanpak.

Wijkgerichte aanpak

De gemeente 's-Hertogenbosch werkt op veel gebieden met een wijkgerichte aanpak. In het interventieteam is al gebleken, dat leerplicht hier een rol in kan spelen. Komend schooljaar zullen we onderzoeken welke rol leerplicht/RMC kan spelen in een wijkgerichte benadering. De eerste aanzet hiertoe is al gezet door de PO-scholen uit één wijk zoveel mogelijk bij dezelfde leerplichtambtenaar onder te brengen met ingang van oktober 2012.

Outreachinge benadering voortijdig schoolverlaters (VSV'ers)

Afgelopen schooljaar hebben we een positieve start gemaakt met deze benadering, waarbij leerplicht/RMC- ambtenaren in combinatie met een medewerker van het T.O.M.-project en/of het jongerenloket huisbezoeken aflegt bij VSV'ers. Besloten is om ons dit schooljaar vooral te richten op de potentiële VSV'ers, de jongeren die uitvallen gedurende schooljaar 2012-2013.

Regionalisering voorlichting MBO

Er komen steeds meer verzoeken binnen vanuit het MBO om voorlichting te geven aan studenten over de leerplicht en het belang van het halen van een startkwalificatie. We willen in overleg met onze collega's uit de regio proberen om deze voorlichting te gaan regionaliseren.

Samenwerking met VSV-managers

Afgelopen twee schooljaren hebben we intensief samengewerkt met de VSV-managers om ervoor te zorgen, dat zo min mogelijk jongeren uitvallen in de overgang van het voortgezet onderwijs naar het MBO. In schooljaar 2012-2013 willen nog eerder starten met het inventariseren en aanpakken van de risicjongeren, om er zoveel mogelijk nog vóór een oktober geplaatst te krijgen.

Wijziging Traject Op Maat (T.O.M.)

T.O.M. blijft bestaan, alleen niet meer als een project, maar als onderdeel van het integraal jeugdbeleid 's-Hertogenbosch. Met ingang van komend schooljaar wordt het dus een structurele voorziening binnen het RMC. De vorm van T.O.M. zal hierdoor veranderen.

Bijlage 1

Toelichting op interventies en resultaten

Waarschuwingsgesprek spreekuur

Dit is een preventief waarschuwend gesprek op school met alleen de jongere bij lichtere mate van te laat komen en/of verzuim, om erger te voorkomen.

Waarschuwingsgesprek stadskantoor

Een waarschuwend gesprek met de jongere en ouder(s). Indien nodig verwijst leerplicht door naar de hulpverlening. Dit gesprek is een laatste stap voordat de leerplichtambtenaar een proces-verbaal opmaakt of de jongere doorverwijst naar Bureau Halt.

Huisbezoek

Als mensen tot twee maal toe niet op een gesprek komen, leggen we in de meeste gevallen een huisbezoek af. Soms wordt een huisbezoek aangekondigd, vaak echter niet. Soms kiezen we voor een huisbezoek (op verzoek van school) als er zorgen zijn om de thuissituatie. In het geval van luxeverzuim gaan we op huisbezoek om te kijken of mensen wel thuis zijn.

Doorgestuurd naar Bureau Halt

Afhankelijk van de mate van verzuim, kan de leerplichtambtenaar de jongere doorverwijzen naar Bureau HALT. Hier moet altijd een waarschuwing aan vooraf zijn gegaan. Bij Halt krijgt de jongere een taak- of leerstraf. Sinds schooljaar 2010-2011 krijgt de jongere doorgaans alleen nog maar een leerstraf.

Proces-verbaal opgemaakt

Als de leerplichtambtenaar een proces-verbaal opmaakt, wordt de casus besproken in het JCO Straf. Daar wordt met de Raad voor de Kinderbescherming en justitie gekeken of er een onderzoek moet worden gedaan door de Raad voor de Kinderbescherming en of de zaak in de rechtbank op zitting dient te komen. Vanuit een proces verbaal kan justitie een geldboete, taakstraf en/of verplicht traject, zoals jeugdreclassering, opleggen.

Verwezen naar hulpverlening

Tijdens een gesprek met een jongere en ouders probeert de leerplichtambtenaar zoveel mogelijk informatie boven tafel te krijgen. Bij de meeste jongeren is er sprake van achterliggende problematiek. Deze is vaak de oorzaak van het schoolverzuim. De leerplichtambtenaar kan inschatten welke vorm van hulpverlening een jongere nodig heeft en de jongere doorverwijzen.

Doorverwezen naar schoolarts

Als een jongere veelvuldig afwezig is vanwege ziekte, dan is het niet in eerste instantie aan leerplicht om met de jongere aan de slag te gaan. Eerst zal een schoolarts van de GGD beoordelen of er sprake is van ziekteverschijnselen die het verzuim wel of niet rechtvaardigen. Afhankelijk van de conclusies van de schoolarts, wordt leerplicht vervolgens ingeschakeld.

Geoorloofd verzuim

Na onderzoek van de leerplichtambtenaar kan het verzuim als geoorloofd worden gezien. Er is dan een geldige reden geweest voor de afwezigheid van de leerling op school.

Naar T.O.M. (Traject op Maat)

Jongeren die vanwege relatief verzuim bij leerplicht komen, blijken vaak niet op de juiste plek te zitten. Ze willen bijvoorbeeld liever een ander soort opleiding volgen en hebben daar hulp bij nodig. Het kan zijn dat leerplicht deze jongeren doorverwijst naar het T.O.M.-project.